

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/53/2016
Identifikačné číslo spisu:	2515010060
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:2515010060.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému Y. X. pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák. na verejnom zasadnutí konanom 25. apríla 2017 v Bratislave o dovolaní obvineného Y. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 25. februára 2016, sp. zn. 6To/49/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvineného Y. X. sa zamietá.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 15. apríla 2015, sp. zn. 2T/12/2015, uznal obvineného Y. X. vinným z prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 8. septembra 2014 v čase asi o 08:35 hod. v Piešťanoch, na Krajinskej ceste č. 5, v budove Obvodného oddelenia PZ Piešťany, vo vrecku nohavíc prechovával pre vlastnú potrebu mikroténový sáčok so sušeným konope (marihuanou), pričom podľa znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Bratislava, č. p. PPZ-KEU-BA-EXP-2014/13515, bolo zistené, že igelitové vrecko obsahovalo sušené konope (marihuanu) s hmotnosťou 415 mg s obsahom účinnej látky viac ako 10 mg, čo zodpovedá 1 obvykle jednorazovej dávke drogy, kde Cannabis (konopa) je zaradená v zmysle zák. č. 138/1998 Z. z. (správne 139/1998 Z. z., pozn.) o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny omamných látok. Okresný súd zároveň podľa § 44 Tr. zák. upustil od uloženia súhrnného trestu, pretože považoval trest uložený obvinenému právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo 14. októbra 2014, sp. zn. 2T/41/2013, na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 25. februára 2016, sp. zn. 6To/49/2015, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Y. X. 28. apríla 2016 prostredníctvom obhajcu dovolanie a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g), i) Tr. por.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený poukazuje na ustanovenia § 119 ods. 2, § 153 ods. 2, § 270 ods. 1, § 102 ods. 1, § 102 ods. 4 a § 99 ods. 4 Tr. por., ktoré súčasne cituje, opakovane zdôraznil, že rozhodujúcim v jeho trestnej veci bol vecný dôkaz - zelený sušený materiál rastlinného pôvodu, ktorý ale podľa neho nebol získaný v súlade so zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti dovolaateľ tvrdí, že zákonná dôvodnosť vykonania služobného zákroku je vymedzená v ustanovení § 9 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, ktoré jednoznačne ukladá policajtovi v službe povinnosť v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich spáchania. V jeho prípade však dvaja policajti v podstate náhodne začali vykonávať zásah do jeho ústavou garantovaných práv, keďže boli privolaní na oddelenie dokladov z dôvodu, že sa tam nachádza osoba, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, pričom nedisponovali žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami, ktoré by u neho odôvodňovali podozrenie zo spáchania niektorého z trestných činov, resp. priestupku. Preto je podľa dovolaateľa možné akceptovať služobný zákrok policajtov vo forme oprávnenia požadovať preukázanie totožnosti podľa § 18 ods. 1 zákona o Policajnom zbore, po ktorom ho boli povinní odovzdať Okresnému súdu Trenčín a v služobnom zákroku boli oprávnení pokračovať len za existencie ďalších zákonných podmienok, t. j. podozrenia z páchania trestnej, či priestupkovej činnosti, pričom takéto podozrenie, resp. prevenčný dôvod neexistoval.

V rámci dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený odvolávajúci sa na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2014, sp. zn. 4To/11/2014, argumentuje, že trestným činom v zmysle § 171 ods. 1 Tr. zák. nie je konzumácia drog, ale ich prechovávanie a to nie v akomkoľvek množstve, ale len v množstve, ktoré dosahuje minimálne hmotnostnú hranicu obvykle jednorazovej dávky drogy. Kritérium obvykle jednorazovej dávky preto slúži aj ako hranica vyvodzovania trestnej zodpovednosti, keď množstvo drogy nedosahujúce množstvo obvykle jednorazovej dávky nie je trestnoprávne sankcionované.

Zdôraznil pritom, že súdna prax dlhodobo vychádza z toho, že obvykle jednorazovú dávku marihuany je potrebné stanovovať v závislosti od hmotnosti zaisteného sušeného materiálu marihuany. Pri zohľadnení tohto hmotnostného kritéria sa za obvykle jednorazovú dávku považuje množstvo zodpovedajúce 500 mg (0,5 g) vysušenej marihuany. Keďže u neho našli policajti 0,415 g marihuany, teda nemal u seba ani 0,5 g tejto drogy, nenaplnil skutkovú podstatu prečinu podľa § 171 ods. 1 Tr. zák.

V podstate z týchto dôvodov obvinený Y. X. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ustanoveniach § 371 ods. 1 písm. g), i) Tr. por. a následne rozhodol podľa § 386 ods. 2 Tr. por.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že s dôvodmi v ňom uvedenými sa nestotožňuje a napadnuté uznesenie krajského súdu považuje za zákonné.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. uviedol, že forma presvedčenia sa o držbe zbrane, ktorú predpokladá bezpečnostná previerka, musí zodpovedať miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu sledovaného služobnou činnosťou podľa § 8 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na legálnu definíciu pojmu zbraň v § 122 ods. 3, časť vety za bodkočiarkou Tr. zák., je podľa prokurátora primerané, aby bola osoba vyzvaná na vyloženie všetkého, čo má pri sebe. Ak je takto získaná, okrem alebo namiesto zbrane, iná vec s možným súvisom so spáchaním trestného činu, je potrebné postupovať v intenciách § 21 ods. 3 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na to podľa § 92 Tr. por.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. prokurátor zdôraznil, že Trestný zákon jednoznačne nedefinuje, čo sa v konkrétnom prípade považuje za obvykle jednorazovú dávku

drogy. Ide o pojem právny a záver o ňom môže stanoviť súd výlučne na základe dokazovania v konkrétnej veci. V danom prípade bol takým podkladom znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ, ktorý vyhodnotením zaisteného množstva drogy, ako aj obsahu účinnej látky THC v ňom, dospel k záveru, že ide o 1 obvyklú dávku drogy Cannabis. Prokurátor v tejto súvislosti poukázal aj na výpoveď obvineného, ktorý uviedol, že si zakúpil gram marihuany, z ktorého si urobí dve cigarety tak, že si ho rozdelí na polovicu prstami na základe vizuálneho odhadu. Zaistené množstvo drogy 0,415 g nemožno podľa prokurátora, práve so zreteľom na uplatňované hmotnostné kritérium, považovať za zanedbateľné zvyškové množstvo drogy, ale naopak, za množstvo drogy spôsobilé po aplikovaní ovplyvniť stav ľudskej psychiky. Z týchto dôvodov navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a v ktorom namietal aj v dovolaní uplatnené okolnosti (§ 371 ods. 4 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) preskúmal následne zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým bolo podané dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a dospel k záveru, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Tr. por. nie sú v posudzovanej veci preukázané (§ 392 Tr. por.).

V prvom rade nemožno súhlasiť s obvineným v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. uplatnenou námietkou, že konajúci policajti neboli oprávnení u neho vykonať osobnú prehliadku, pri ktorej bola nájdená omamná látka, ktorej neoprávnené prechovávanie bolo predmetom pôvodného konania.

Služobnou činnosťou policajta sa v zmysle § 8 ods. 1, ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov rozumie každá činnosť policajta, ktorá je spojená s plnením úloh podľa tohto zákona alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Takýmto iným všeobecne záväzným právnym predpisom je aj Trestný poriadok, ktorý v § 73 ods. 3 stanovuje, že zatknutie vykonávajú na podklade príkazu príslušníci Policajného zboru, Vojenskej polície a colníci, ktorí sú tiež povinní, ak je to na vykonanie príkazu potrebné, vypátrať pobyť obvineného.

Podľa § 99 ods. 4 Tr. por. možno u zadržanej osoby a u osoby, ktorá bola zatknutá alebo ktorá sa berie do väzby, vykonať osobnú prehliadku aj vtedy, ak je tu podozrenie, že má pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohla ohroziť život alebo zdravie osoby. Toto ustanovenie treba pritom vykladať v súlade s čl. 2 ods. 1, veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa ktorého právo každého na život je chránené zákonom. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) právu na život chránenému dohovorom zodpovedá nielen povinnosť štátov zabrániť úmyselnému alebo protiprávnemu zbaveniu života, ale tiež povinnosť prijať vhodné opatrenia k ochrane životov, ktoré podliehajú ich právomoci. Týka sa to najmä zadržaných, resp. zatknutých osôb, osôb vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody a pod. Takáto pozitívna povinnosť vzniká podľa ESLP vtedy, keď sa preukáže, že štátne orgány vedeli, alebo v danú dobu mali vedieť o existencii reálneho a bezprostredného rizika pre život konkrétnej osoby zo strany nielen inej osoby, ale i jej samej a v rámci svojich právomoci neprijali opatrenia, o ktorých bolo možné rozumne predpokladať, že by takéto riziko vylúčili. Avšak aj v prípade, keď nie je preukázané, že štátne orgány vedeli, alebo mali vedieť o takom riziku, existujú určité základné preventívne opatrenia, ktoré by policajti mali prijať vo všetkých prípadoch, aby minimalizovali akékoľvek potencionálne riziko a tým ochránili

zdravie a život zatkutej osoby (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach Eremiášová a Pechová proti Českej republike zo 16. februára 2012, ods. 109 a 110, a Mižigárová proti Slovensku zo 14. decembra 2010, ods. 89).

Charakter takéhoto základného preventívneho opatrenia má aj tzv. bezpečnostná osobná prehliadka podľa § 99 ods. 4 Tr. por., ktorá umožňuje presvedčiť sa, či zatknutá (ale i zadržaná osoba a osoba, ktorá sa berie do väzby) nemá pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohla ohroziť život alebo zdravie nielen inej osoby, ale aj svoje. Z tohto pohľadu je nutné za primeranú formu realizácie takejto bezpečnostnej osobnej prehliadky považovať aj výzvu na vyloženie všetkého, čo má zatknutá osoba pri sebe. Ak je potom v rámci takéhoto úkonu okrem alebo namiesto zbrane, resp. veci, ktorou by bolo možné ohroziť život alebo zdravie osoby, zaistená iná vec s možným súvisom so spáchaním trestného činu, táto je zaistená zákonne a môže byť použitá ako dôkaz v ďalšom konaní (primerane uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2013).

So zreteľom na uvedené je v posudzovanej veci podstatným zistenie, že policajti nekonali vo vzťahu k obvinenému náhodne, ako tvrdí, ale realizovali jeho zatknutie a to na základe príkazu, ktorý podľa § 73 ods. 1 Tr. por. vydal 28. júla 2014 Okresný súd Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 2T/41/2013. V rámci tohto úkonu potom boli oprávnení nielen zistiť (overiť) totožnosť dovolateľa, ale v súlade s § 99 ods. 4 Tr. por. boli u neho oprávnení (a povinní) vykonať aj tzv. bezpečnostnú osobnú prehliadku, cieľom ktorej bolo preveriť, či nemá pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohol ohroziť život alebo zdravie svoje alebo inej osoby. Z tohto zároveň vyplýva, že omamná látka, ktorá bola u dovolateľa pri tejto osobnej prehliadke nájdená a následne zaistená formou vydania podľa § 89 ods. 1 Tr. por., pričom zasahujúci policajt vykonal tento úkon ako poverený príslušník Policajného zboru v zmysle § 10 ods. 8 písm. c) Tr. por., bola zaistená v súlade so zákonom.

V posudzovanej veci tak nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., ktorý spočíva v tom, že napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a ktorý sa vzťahuje aj na dôkazy nezákonne získané v prípravnom konaní.

Pokiaľ ide o argumentáciu obvineného uplatnenú v rámci dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., táto vychádza z mylného predpokladu, že trestným v zmysle § 171 ods. 1 Tr. zák. je prechovávanie omamnej látky pre vlastnú potrebu iba vtedy, ak je prechovávaná v množstve, ktoré zodpovedá najmenej jednej obvykle jednorazovej dávke na použitie.

V tejto súvislosti je žiaduce najprv zdôrazniť, že čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo na majetku možno uložiť za jeho spáchanie, v spojení s čl. 86 písm. a) ústavy, podľa ktorého do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky patrí uznávať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch, zveruje právomoc vymedziť katalóg trestných činov a trestov za ich spáchanie a určovať tak trestnú politiku štátu výlučne zákonodarcovi. V konkrétnom prípade síce o vine a treste môže rozhodnúť iba súd (čl. 50 ods. 1 ústavy), ten je pritom vždy viazaný zákonom (čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1 ústavy).

Zo zmieneného ústavného princípu „žaden trestný čin bez zákona“ (nullum crimen sine lege) tak vyplýva nielen to, že súd nemôže rozširovať podmienky trestnej zodpovednosti, ale tieto nie je oprávnený ani zužovať v tom smere, že konanie (opomenutie) naplňajúce všetky zákonodarcom stanovené

znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu (u prečinov včítane potrebnej miery závažnosti) označí za beztrestné.

Vo vzťahu k posudzovanej veci treba ďalej uviesť, že z konštrukcie skutkových podstát trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 a § 172 Tr. zák. v spojení s § 135 Tr. zák. vyplýva, že trestným je

neoprávnené prechovávanie omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora (ďalej tiež „droga“), prípadne ďalšia forma nakladania s takými látkami uvedená v § 172 ods. 1 Tr. zák., bez ohľadu na ich množstvo. Zákonodarca miernejším trestným postihom privileguje len neoprávnené prechovávanie drog pre vlastnú potrebu, resp. ich prechovávanie pre vlastnú potrebu vo väčšom rozsahu (§ 171 Tr. zák.).

Podľa § 135 ods. 1 Tr. zák. sa prechovávaním drog pre vlastnú potrebu rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú potrebu.

Zákon teda výslovne stanovuje v akom množstve najviac možno mať neoprávnene v držbe omamnú látku, aby jej prechovávanie bolo možné právne posúdiť ako prechovávanie drogy pre vlastnú potrebu v zmysle § 171 ods. 1 Tr. zák. Z toho ale v žiadnom prípade nevyplýva, že by prechovávanie omamnej látky - teda látky, ktorá vo všeobecnosti vyvoláva návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí charakterizovanú zmenami správania sa so závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami [§ 2 ods. 1 zák. č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zák. č. 139/1998 Z. z.)] - v množstve menšom, než v hmotnostnom vyjadrení zodpovedá obvykle jednorazovej dávke na použitie, malo byť automaticky beztrestným, pokiaľ je takáto látka v konkrétnom prípade prechovávaná v množstve, ktoré je po jeho užití (vzhľadom na obsah účinnej látky) spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka, jeho ovládacie alebo rozpoznávací schopnosti alebo sociálne správanie (§ 130 ods. 5 Tr. zák.).

V nadväznosti na to treba uviesť, že v skutkovej vete rozsudku okresného súdu vyjadrený záver, že 415 mg sušenej konopy (marihuany) s obsahom účinnej látky viac ako 10 mg zodpovedá jednej obvykle jednorazovej dávke na použitie, ktorého správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť [§ 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou Tr. por.], je z popísaného hľadiska kvalifikačne nepochybný, keďže zodpovedá spáchaniu trestného činu neoprávneným prechovávaním omamnej látky pre vlastnú potrebu. Uvedené množstvo drogy totiž nemožno v žiadnom prípade považovať za zvyškové, resp. stopové.

Na druhej strane ale treba zdôrazniť, že ak páchatel prechováva pre osobnú potrebu drogu v množstve hmotnostne menšom, ako je obvykle jednorazová dávka na použitie, je nutné vždy skúmať, či vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela, nie je závažnosť jeho konania nepatrná, resp. u mladistvého páchatela malá (§ 10 ods. 2, § 95 ods. 2 Tr. zák.). Ide o zákonom predpokladaný materiálny korektív, ktorý je spôsobilý negovať záver o trestnosti činu, ktorého ostatné znaky sú inak naplnené. V tomto smere však obvinený nevytkol napadnutému rozhodnutiu žiadne chyby, pričom dovolací súd je pri svojom rozhodovaní viazaný vecne uplatnenými dôvodmi dovolania (§ 385 ods. 1, § 374 ods. 1 Tr. por.).

Vychádzajúc z uvedeného je (ako už bolo zmienené) pre právne posúdenie konania obvineného rozhodujúcim skutkové zistenie okresného súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil aj krajský súd, vyjadrené vo výroku odsudzujúceho rozsudku, ako je citovaný vyššie. Takto preukázané konanie napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekursorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák., keďže obvinený neoprávnene prechovával pre vlastnú potrebu omamnú látku (§ 2 ods. 1 zák. č. 139/1998 Z. z.) a to v množstve, ktoré bolo spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka.

V preskúmvanej veci tak nebol preukázaný ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorý je daný vtedy, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho predpisu.

Najvyšší súd preto dovolanie obvineného Y. X. podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.